

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 52.

Trefchdeenâ, tannî 24. Dezemberî (5. Januâri).

1869.

Latweeschu Awises lihds ar faweem peelikkumeem malka par gaddu 70 kap. fudr.

Zelgawâ peesubtoht

1 rubl. f.

Zittur aissubtoht ta lappa ween: 70 kap. f.

ekspedizija: 19¹/₂ kap. f.

pasta nauda: 10¹/₂ kap. f.

pawiffam: 1 rubl. f.

Kas us sawu wahrdu apstellehs 24 eksemplarus, wehl weenu dabuhs klagt pawelti. Ja-apstelle: **Zelgawâ** awischu namma pee **Janischewski**, **Rihgâ** pee **Daniel Minus**, teâtera un wehwera eelas stuhri un pee **Dr. Buchholz**, leelâ Meksander eelâ Nr. 18. Wiifi mahjitaji, fohlmeisteri, pagasta waldfittaji, ftrihweri un zitti tautas draugi teek luhgti, laj lassitajeem apgahda apstelleschanu, laj usdohd flaidras pilnigas adresses un laj apstelle **steigschus**, **ka jauna gadda eesahkumâ nekawejahs un nejanzahs peesubtischana**.

Rahditajs: Daschadas sinnas. Par ne-auglitseem auglu-lohkeem. Par kaulu misteem. Semneeku johki. Meds, fur feewat winniatsch! Ka tee laifi vahret. Lu. Wisjannafahs sinnas. Naudas tirgus. Labbibas un preefschu tirgus. Sluddinaschanas.

Daschadas sinnas.

No eetschsemehm.

Rihgas Wahru awises Zeitung für Stadt u. Land raksta: Dauds semneeku pehrf taggad tahs jaunahs Ligroin, Chandorin jeb Rasta lampes, kas nau dahrgas un labbi degg, un nemas nesinn, kahdu bailigu leetu eenesf sawas mahjas, jo kad ar tahdahm lampehm labbi neproht darriht, tad jo ahtri uggungrehts zaur tahm warr zeltees. La Ligroin else gauichi ahtri eedeggahs, tapehz winnu nedrihft turreht siltumâ, bet winna janoleek auksta weeta un labbi aiskorketa trauka. Kad to elji eeleij lampê, tad til dauds ween drihft eeleet, zil ta schwamme usnem, wiif, kas pahri, atkal ja-isleij. To elji nemas nedrihft eeleet lampê, kad swezze waj ugguns irr klastumâ, jo tahs else twaifi drih eedeggahs. Kad schi else degg, tad winnu ar uhdeni newarr isdfehft, bet tas ugguns ja-appeesch ar kahdu usklastu drehbi. Dauds laudis no semmehm tahdas lampes taggad pehrkoht, tad winneem atri labbi ja-fargahs, ka leela nelaima zaur tahm nenoteek.

Widsemmes muischneeku landtags us nahkoscha gadda 6. Januâri irr safaukts.

No **Meslawas** raksta, ka van der Blit kunga muischâ lohpu mehri iszehlees. Lihds 1. Dezemberim 20 lohpi bij nokrittusch.

No **Zkutskas**. 12. Oktoberi tas dampfsluggis „General Korsakow“ irr sadedhs. Schis kuggis par Baikal

eseru gribbeja braukt us Angorsku un bij eelahdejis sawu waijadfigu malkas teefu preefsch maschines, kad pulksten 2ds nakti ugguns winnu ispohstija. Pee schis nelaimes arti 2 zilweki pohsta gahjuschi. Labbi bij, ka kuggis wehl nebij isbrauzis, jo kad winsch neubtu bijs klagt pee mallas, tad gan wiifi 22 matroschi buhtu lihds sadeggusch.

No **Pehterburgas**. 8. Dezemberi leddus Newa uypê pee Troizki tilta ispohstija 6 no balkeem taifitus leddus lausejus (butschus) un saspeeda 4 dampfsluggis, ta ka tee nekam wairs negeld, 4 zittus kuggus ta sagreesa, ka tuhliht nogrimma uhdeni.

— Polizeja irr fanehmusi 2 laundaritajus, kas no Sibirijas bij isbehgusch un ar falschahm passehm us Pehterburgu nahkusch. Tee irr 2 Schihdi wahreda Leibe un Nisik, kas no Grodno gubernijas bij nodohti saldatos un 1859 bij isbehgusch. 1860 winni tappa apzeelinati un us Dinaburgas krepofstu westi un flegkawibas un zittu tau-nu darbu deht no turrenes tappa aifwesti us Zkutskas guberniju kalnôs, bet drih winni isbehdsâ. Winni irr sagzjuschi, ka nemas ne-effoht gruhti no turrenes isbehgt, bet gruhti effoht zaur Sibiriju us mahjahm tilt. Winni bij apgehrbuschees fliktas drehbes un deedeledami staigaja zaur wissu Sibiriju. Bet pilsehtôs un jeemôs nedrihftsteja ee-eet, daudsreis winni til ehda saknes un mescha ohgas, daudsreis winni apmaldijahs un bij gauichi jabihstahs, ka plehsigi swehri winnus nesaplehsch, tomehr winni iszeeta wissas breefmas un behdas un nonahza beidsiht us Nischni Nowgorodu. Tur winni dabuja falschas passes un Leibe deeneja weenâ frohgâ un atri dewahs lauliba ar weenu

atraitni. Bet ilgi winneem nepatikka Nowgorodas gubernija, tapehz no turenas aisgabja us Pskowu un tad us Krasnoe Selo pee Behterburgas. Drohshaki palikkuschi arri eenahja Behterburga un tur gribbeja nopirekt daschus eerohschus, ar lo zilwekus labbi warr nokaut. Bet paldeems Deewam polizeja wianus tur fanehma un ta wianu tauni padohmi irr isposhtiti. O. P.

No Kursjemmes. Muhfu schezligajs Kungs un Kaisars apdahwinajis tauni 19. Septemberi ar sudraba medatehm, lam wirsralfts „par usihtibu“ un kas pee Stanislawa bantes pee kruhtim walkajamas, schohs pagasta wezzakohs un teefas skrihwerus: Wittenheimas un Suffejas pagasta teefas wezzako Martini Skuschke un Demmes pagasta teefas wezzako Jacob Bogdan, Telschu pag. teefas skrihw. Wilhelm Robert Balduan, Jaunpagasta teefas skrihw. Christoph Schneeberg, Lub-Gfferes pag. teefas skrihw. Wilhelm Feyerabend un Kabilles pag. teefas skrihw. Ewald Jung-hahn.

No Randawas puffes Dezembera mehnescha eefahkuma. Ar dahsa faknehm un linneem effam schogad bagbatigi apwehtiti. Bet ar to mihsstichanu irr aplam pulka darba. Jau fahkam noprast, ka ar to rohku mihsstichanu, ka lihds schim, newarrefim wairs us preelshu labbi zauri nahkt. Mums arri schinni leeta Amerikaneeschu un Englandeeschu falkams wahrds buhs jamahjabs: „laiks irr nauda.“ Widsemneeki, kas dauds wairahl ar linnu kopschianu darbojabs ne ka mehsh, jau sen gaddeem mihsstiklas atmettuschchi un tanni weeta linnu mihsstijamas maschines eegahdajuschchi. Ar tahdahm maschinehm darbs daud ahtraki schkirrabs un linni ne-iseet tik daud paklulas. Metti fainneeki muhfu apgabbala eetaisijuschchi tahdas maschines, kur ar sirgeem mihssta. Get ittin labbi ar tahm. Mihsstichana weizabs un zilwekem nau pee tam tik grehti jastrahda.

Krohna Meschmuischas (Klein-Buschhof) Balduru fainneekam Nowemberi linnus mihssticht rija nodedsa. Weens no teem linnu mihsstijateem fahjis ar sehwellkhozineem johkotees, tohs eededsinadams bahsis zittam mitte. Tas atkal gainadamees nosweedis kohzinu semme. Paklulas eefrisdams, fahjis tik aplam ahtri degt, ka nedohmabt newarrefuschchi ugguni apdsest. Saimneekam labba teefa sirnu un ausu sadeggusi.

No Tulkumas. Oktobera beigas kahds Schideltis, walfara ap pulksten 8 pa leelzellu eijohkt netahlu no Tulkumas aplaupihts. Raibaineeki tam atnehmuschchi wiffu naudu — lihds 90 rubulu — un kabbatas pulksteni. Gan teefas pehz blehscheem melle, bet tee wainigee nau wehl fakerti.

Behterburga, kur galku tik leeliskam ehd, ta palikkusi aplam dahrga un meefneeki daudsinajoht, ka par wehfscha galku buhschoht makfahnt us preelshu lihds 25 kap. mahzina. Behterburdsneeki dohmaja, ka galka tadeht tik

dahrga palikkuse. ka tas dselzella tilts pahr Msta uppi nodedsis. Bet schi dselzella beedriba atkal falka, ka schogad daudj wairahl galkas us Behterburgu westa ne ka pehrn. Tad nu jadohma, ka tee galkas andelmanni paschi sawa starpa norunnajuschchi galku sadahrdsinahnt, laj no pilfehtneekem dahrgu makfu warretu isspeest. Waldiba issuhtidama us zelleem pehz schihs leetas raudsiht atraddusi, ka tilta nodegshana nemas ne-aistawe lohpu us Behterburgu west. Ta atraddusi, ka kuptschit leelu leelohs lohpu pulkus noturrejuschchi, gaididami, laj galkas tirgus fazekahs. Arri pee mums Kursjemme schogad galka aplom dahrga. Behrn ar to knappu gaddu lautini wairahl lohpus pahrdewa. Taggad kairs atkal gribb ee-audsinahnt un to rohbu ispildiht. Tadeht tik rettu rettajs kahdu lohpu pahrdohd.

Kreewjemme, Karlomas gubernija Oktobas aprinki kahds semneeks, Lessel wahda, par meera teefas lungu uszelta. Winsch gan ne-effohkt nekahds skohlohts un mahzihst, ka tee zitti lungi schinni ammata, bet tomehr tik gudrs un prahtigs teefnessis, ka semneeki wianam wiffas leetas ustizzohkt, srihdina un subhsibas pee winna padohmu melledami. Arri apfahrtejee muishneeki un teefas lungi turroht wianu gohda un mahzitu lauschu pulka prastajs semneeks gohdigi un zeenijami usweddotees, semneeku pulka atkal nemas nelepjotees. Lessel effohkt turrigs wihrs. Laudis tadeht dohmajoht, ka winsch buhschoht kur mantu atraddis, bet winsch fakloht, ka mantu kairs warroht dabuht, kas tik kreetni strahdajoht un tauwigi dsihwojoht. Wianam — ka meera teefas lungam — irr ihpafsch gohda wahrds un ammata mundeerinsch, kas weetu weetahm ar seltu isrohtahts. Bet pasemmigajs semneeks nei ar sawu wahrdun nei ar to mundeerinu gresnojotees. Tik rettahm reisahm — kad it nohtigi wajaga — winsch to apwelkoht.

No ahsemneehm.

No Wahzjemmes. 17. Dezemberi Berlinē tahda wehtra hijusi, kas leelu skahdi darijusi: kohli tappa israuti ar wiffahm faknehm, skursteni sagabsabs, dakstini no jumteem nokritta, ratti apgabsabs. Arri zitti zilwek stipri fassiti.

— Teem 2 lungeem, kas irr wainigi pee Belles gohda stabba nopohstichanas, irr nospreests, ka ifkatram 100 tahleri strahpes jamalka.

— Posenes dallā we.nā muishā kahds kungs wez zu kohku pee zekmallas likka israkt. Pezh beigta darba tee darbawihri bij pasudduschchi un tas kungs dabuja sinahnt, ka wianu semme appafsch kohka faknehm naudu atradduschchi un ar to us Poseni aisbehguschchi. Winsch teem dsinnabs paklat un atradda pee winneem Hollandes dukatus 50,000 tahleru wehrtiba.

No Austrijas. Dalmazijas dumpineeki, kas ap Dra-gail krepostu dsihwo, waldibai atkal gribb padohtees.

Tapat arri subtitto no Braie aprinka us Budua nahlfuschi un fazzijuschi, ka arri griib padohstees.

No **Franzijas**. Zitti no teem Hannoveres saldateem, kas Franzija bij sapulzejuschees weena pulka, zerredami wehl palihdseht tam nozeltam Hannoveres kehnam Georg, taggad nomannijuschi, ka tahda zerriba effoht wiltiga, un Bruhschu subtitto Parisē luhguschi, laj winneem wehlejoht atkal us mahjahm eet un winnus nestrahpejoht par to, ka Bruhschu waldibas prettineeki bijuschi.

— Keisars Napoleōn fawus ministerus us winnu luhgshanu atlaidis un Ollivier lungam usdewis, jaunus ministerus melleht. Keisars zerre, ka Ollivier lungs winnam palihdsehs tā par Franziju waldiht, ka wisseem laudihm patifs.

No **Englandes**. Preefch 2 gaddeem Wales semmē weena 11 gaddu wezza meita Sara Jakobs eesahza affinis ipfant un no ta laika arween gulleja gultā, un winnas wezzaki fazzija, ka schinnis 2 gaddās it neko ne-effoht ehdufi, til 2 nedelās weenreis nemmoht masu lahfiti uhdenē. Sinnams, ka dauds laudis sanahza, tahdu brihnumu redseht, un wezzakeem daschu graffi arri peemetta. Bet gudri laudis arween dohmaja, ka tur kahda wiltiba, jo bes ehshanas zilweks newarr dshwoht. Tapehz pee ta behrna subtitja 4 waktneezes, kas nemas no winna gultas ne-atstahja, un tee wezzaki, kas laikam arri to brihnumu buhs tizzejuschi, tam pretti neturrejohs. Weenu nedelu tas behrns arri nedabuja it neko, winsch arri nepraffija ehst, bet tad nomirra un tomeht preefch nahwes nesazija, ka laudis griibbejis peewilt.

No **Rohmas**. Katolu awises gan fluddina, ka tee biskapi, kas Rohmā sanahlfuschi us kongiliju, effoht it weenprahitigi, bet nekas to negriib tizzeht. Bahwesta padohmeem effoht dauds prettineeku. Weens Ungaru biskaps stipri effoht runnājis pret teem Jesuitem; Besanfones erzbiskaps us mahjahm brauzis, jo winnam tahs leetas Rohmā nepatihloht. Bahwesta prettineeki wairojotees iklatru deenu, arri zitti biskapi jau griiboht eet us mahjahm.

No **Amerikas**. Kad Lesseps lungam til labbi isdewees, zaur Suēzes semmes schaurumu kanali zaurraht, tad atkal Amerikā eesahl par to runuabt, ka kahds kanals jaistohf zaur Panamas semmes schaurumu. Weens dampfluggis no Seemel-Amerikas brihwaltshim turp aisbrauzis un eesahls to weetu apluhloht un ismehroht. O. P.

No **Berlines** raksta, ka tahs meera-zerribas Giropā arween' eijoht wairumā. Arri Kreeuwaltshs ministeris firsts Gortschakows, schorudden' zaur Berlini us Behterburgu braukdams, zitteem augsteem wihreem, ar kam Berlinē fatizzees, effoht fazzijis, ka pats pahrlaxinajees no Giropeschu meera dohmahm. Neeweens — tā firsts Gortschakows teizis — newehlotees kareu, bet turprettim wissas waltshs dsennotees aifargahf meeru, un schahdu apnemshanohs winsch no to lungu wallodahm un runnahm it gruntigi effoht nomannijis, ar kam pa ahrsem-

mehm reisodams allasch fatizzees un kas pee meera waj larra panahlfshanas dauds ko eespehjoht. Tikkai weena nejauka leeta effoht, tas stribdinsch stary Turku sultana un Egiptes wihzekehina; bet warroht zerreht, ka arri schis Giropas meeram neslahdeschoht, kad til wissi zitti waldneeki ne-apnikfchoht sultanam to padohmu doht: laj scho stribdinu meerigi nobeids. Kad nu arri Englandes ahrischi figu leetu ministeris ar tahdahm pat dohmahm par Giropas meera buhschanu atpakkat us Londoni nobrauzis, tad gan warr zerreht, ka us preefchu arri pateesi meers nesudihis; jo schobrihd' Giropas meeram til weenigi tas Dalmazijas dumpis pretti irr, un schis pehzgallā arri warrebuhf ar labbu nobeigsees.

Wahzsemmes awises raksta, ka Braunschweigas herzoga-waltshs waldiba nodohmajusi fawas krohna eisenbahnes kahdai privat-beedribai pahrhoht, ar to dabutu naudu fawus waltshs-paradus aismakfahf un to, kas tad warrebuhf wehl atliktohs, weenadās dollās tahs semmites aprinku waldishanahm nodoht: laj katre aprinkis pehz fawas patishshanas ar scho naudu fawas eeriktes un skoblas pahrlabbotu. Braunschweigas eisenbahnes nepeederohf wis herzogam, bet teem semmes-laudihm; tapehz arri waldiba to pahrejo naudu winneem par labbu griib isdoht.

Austrijas waldiba nospreedusi, tam karmeliteru klosterim Krakawas pilsehtā par tahs nonnes Barbara Ubril nizzinaschanu no fawas pusses us preefchu wairs nedohf nekahdas peepalihdsibas. Taggad Krakawā weens grafs schim klosterim mirsoht nowehlejis no fawas mantas tahdu summu, kas to atrautu waldibas artawu ar laudsi atlihdina. T.

Par ne-angligeem anglu-kohfeem.

IV.

(Belgiums.)

Wehl zeen. laffitajus, ja nelaunojatees, atgahdinaschu pee kahda wisseem pasihstama kohla. Apse irr ta, ko pateesi dasch tur par neeku, un tomeht fawā wihse, ar sinu kohyta, tā irr arri derriga. Apse aug wisflittakā, til pat flapjā, ka it fausā weetā, wahjās smiltis, ka arri grantā un labbakā mahlā. Ar winnu un ar dascheem kahrlkeem ween til wahjus smilfchu kalnus warram apstahdiht un tahs, no wehja dshitas smiltis, apsu ehna ar sahlihi warram aptehpt. Druwmallās, tur winnu fahnes ar arllu teek aistiktas, tahs wis nedrihstam stahdiht; jo katra eewainota fahnite laisch dauds atwaffas, ko pehz kā niknaku sahli newarr lehti isphosht. Blawmallās apses, ka arri alfschi paretti stahwedami sahlei augumu wairo. Gelfch 10—15 gaddeem isaug apse par leelu kohku, un kad ta kahdas 10 pehdas no semmes tohp nozista, tad ta dohd labbus schaggarus un malku, kas wairahf silda ne ka egles un preedes malka. Apfes smalkus un ir resnakus sarrus waffarā ar lappahm kohpā no-

zirustus warr schahweht un ustaupiht. Kad feena truhkft pawaffarâ a wihm un kasahm, tad fchee schaggari lohpi-neem gahrda barriba. Ar iskapti, kas taisni pee garras kahrtes peefecta, lehti pirksa resnus sarrus warr noplant un ta tad daschu birlawu derriga feena sawahkt. Daschôs gabbalôs nabaga atraitnes no maseem purwja behrseem flohtas feen un ar tahm tad kasu jeb aitinu seemâ mittina.

Wihtoli, kahrkleem brahli, lohti ahtri augdami, derr wiffur gar dihkeem, schohgu- un grahwmallahm stahdiht. Geksch 8—10 gaddeem wihtols isaugš par prawu lohku, un tam tad tapat, kâ apsehm sarrus warr apzirst. Ja ap mahjahm, ptawahm un druwahm kahdi 60—70 wihtoli aug un katra gaddâ 10 kohkeem sarrus nojirtisi, tad newai-jadschš tew wis sirgus mohziht, dauds juhdes pehz mal-kas un schaggareem brauzoht. Mihkajs faimneek! Ja tew kahds kups kwihtols pee mahjahm aug, nemm, apzehrti ruddeni jeb pawaffarâ winna sarrus 7—8 pehd. augsti no semmes, iszehrt no teem gabbalus meetam lihdsigus, kah-das 6—7 pehd. garrus un fastahdi tohs, 1¹/₂ pehd. dsillu dohbi isradams, un pehz semmi zeeti peemihdams. Tawš kaiminsch jeb draugs tew arri tahdus stahdus ne-leegš, ja tiklai winnu pehz teem luhgsi un ta tad stahdi katra gaddâ 10 kohlus. Pehz 8 jeb 10 gad. tohs scho-gad stahditohs jau warresi apzirst un ta tad katra gaddâ labbu teefu schaggaru pats sagahdaht. — Zit kohschas arri tad tawas mahjinas isflattisees?! — Dabbasprattigi stahsta, ka wihtoli gaisu padarroht lohti wesseligu. Warr-buht ja wihtolus un dseltenohs kahrklus papilnam audsetu, ka tad kartoffeli tik dauds neruhsetu; jo buhseet gan eeweh-rojuschi, ka ta patte slimmiba, eekam ta wehl kartoffetu lappas aismem, papreeksch jau us wihtolu un dselteno kahrklu lappahm skaidri redsema.

Mabadsiba irr katra flinka draugs, un tfschaklibai staiga pakkaš baggati augti. Bes darba un fweedreem neweens maises ne-ehdihš! — Newarru deewšgan noscheloht muhsu kaiminus, Leischus, kas wehl us wiffu labbu lohti kuhtri. Gaddijahš man 19. Augustâ pahr mihlas Kursemmes rohbeshahm Leischôs braukt. Schogad, kur pee mums wiffa labbiba druwâš sakrittusi aug un wilnojahš, tur tiklai plahnu kahrto reds, laj gan semme labba. Pee mums jau daschâš weetâš rud-sus sehja, tur tad dauds weetâš apschluschas nemas ne-ezetâš druwâš tappa kahrtošas. Dauds ptawu gabbali wehl bija nepfauti un nenowahkti. Ptawas ar zehrpeem un krahmeem apanguschas, druwu un zellu grahwji ne-irakti. Zaur pilsehtinu braukdamš, redseju Leischu faim-neekus un faimneežes Schihdu schenkôs fehsham, bet arri turgus plazzi Leischu ratti stahweja; zits isandele Schih-deem kappu gurkus, zits seezinu bumbeeru, jeb pahru stohpus sipholu. Par 20 jeb 30 kap., schè diwi zilweli un 2 sirgi stahw zauru deenu. Ar to naudu, ko par nee-keem eenehma, knappi wehl peetikka tahš deenas tehrejumu aismakfahkt. Preezafimees, mihli Latweeschu, ka Leischeem

50 gaddus effam preekschâ tikfuschu, bet ne-uspustifimees wis, dohmadami, ka nu effam ihsti pilnigi. Wehl mums irr deewšgan darba, sawu mahju buhshanu pahrlabboht, — wehl redsu deewšgan ir zittus tautâš-brahlus turgus deenâ, bes waijadšibas Schihdu pilsehtôs fehsham, laj gan puifchi un meitas mahjâš palikka bes usrauga.

Nedusmojees, zeen. lassitajs, ka ar ne-augligeem kohkeem runnu eefahlu un ar nedarbigem zilwe-keem to pabeidsu. Ja tew mannas dohmas patiks, ta' us preekschu wehl ko pateikschu no auglu-kohkeem; ja ne, ta' zeetischu kluffu.

S. Klevers.

Kalletôs, 30. Augustâ 1869.

Par kaulu milteem.

Ka tas wiffai tehwsemmei derr par labbu, ka tee faim-neeki paleef par gruntineekeem, to taggad jau gandrihs katrs behrns sinn. Bet ja gruntineekeem labbi buhs is-dohtees, ta' winneem waijaga leelakas eenahshchanas. Kâ tad zittadi winni to kaptalu preeksch pirksa zeemata no-makfahš? Leelaku eenahshchanu faimneekš ar teem maseem tihromeem, kas winnam lihds schim bijuschu, sewim ne-warr eegahdaht. Tihrumi jataiſa leelaki. Zet-turtajs tihrumš jonemm klahkt. Tad faimneekam masahkt netikš maises, un zetturtajs tihrumš, tas winnam buhs tas kaptala nomakfatajs.

Bet tē nu daudseem weens kaweklis zellâ stahjahš. Schihdu truhkft. Schi tahda dohmu rinda manni pee-wedda teem kaulu milteem.

Es ar kaulu milteem weenu prohwi esmu taisijis. Kâ mannim isdeweš, par to lassitajeem tē gribbu doht sinu, zerredamš, ka gruntineeki un rentineeki zaur to tiks usklub-binati, sawus tihrumus arri ar kaulu milteem apfuhdoht.

Ruddeni 1868 fchetras puhraweetas ismekleju, kas bija no weenadas semmes sortes, un tahš ar rudseem ap-fehju. Diwi puhraweetas atstahju pawiffam nesuhdotas. Diwi puhraweetas apfehju ar 7¹/₂ pudeem kaulu miltu, katra puhraweetu no Kahrla Kriſchjahnâ Schmidta kaulu miltu fabrika Mihgâ. Taggad 1 puds makfa 80 kap. fudr. Tad nu weenas puhraweetas apfuhdoschana ar kaulu milteem makfa 6 rub. fudr.

Mannim tã isdewahš:

Weena ar kaulu milteem apfuhdota puhraweeta isdewa 1¹/₂ puhrus rudsu wairahkt ne kâ weena ne-apfuhdota puhraweeta.

Ja nu rudsu puhru rehkina 3 rub. fudr. un falmu pohdu 7¹/₂ kap. fudr. un ja wehrâ leek, ka aif weena puhra rudsu wismasahkt 20 pohdu falmu stahw, ta' tas rehkinsch isnahkt tã:

1¹/₂ puhru rudsu = 4 rub. 50 kap.

30 pohdu falmu = 2 „ 25 „

6 rub. 75 kap.

Tad nu jau pirmā gaddā no kaulu miltu apfuhdoschanas isnahk 75 kap. fudr. pelnas no weenas pubraweetas.

Mannim irr 4 tihrumi. Tad nu kaulu milti ne ween weenai plauschanai par labbu nahk, bet trim plauschanahm. Ja ohtra un trescha plauschana kōhpā, kaulu miltu apfuhdoschanas dehl neness wairahk graudu un salmu, ne kà pirma plauschana, prohti par 6 rub. 75 kap. fudr. pelnas par puhraweetu, — ta' ta ihsta pelna no weenas puhraweetas kaulu miltu dehl welf 7 rub. 50 kap. fudr. par puhraweetu. Kad nu tas tehrinsch par puhraweetu irr 6 rub. fudr., tad ta skaidra pelna irr wairahk ne kà 100 procenti.

Un tomehr pee schi rehkinuma 3 labbumi nau peeskaititi:

1) Ka tee kaulu milti pee ohtras un treschas plauschanas laikam isdarris wairahk, ne kà pee pirmas plauschanas, tadehl ka kaulu milti pee pirmas plauschanas wehl til pilnigi ar semmi nau fajaukschees kà pee ohtras un treschas plauschanas.

2) Ka tee kaulu milti ne ween wairo graudus un salmus, bet ihpaschi arri graudus darra swarrigalus.

3) Ka tee kaulu milti semmei to fossora skabhumu atdohd atpakkal, ko ta labbiba tai nehmusi un kas tizzis lihds apeshis jeb pahdohts. Un tomehr bes fossora skabhuma stahds newarr peetikt.

Manš rehkinums irr gauschi mehrens. To gan drohschi warr tizzeht, ka no ohtras un treschas plauschanas masahks graudu un salmu wairums ne-isnahks, kà no pirmahs plauschanas, prohti par 6 rub. 75 kap. fudr. wairahk graudu un salmu. Tad no 6 istehretem rubuseem fudr. par puhraweetu isnahktu skaidras pelnas 75 kap. + 6 rub. 75 kap. + 6 rub. 75 kap., tas buhs: 14 rub. 25 kap. fudr., tas irr wairahk ne kà 200 procenti.

Weidscht wehl stahstischu, kà ar kaulu milteem jastrahda: Kaulu miltus us tihrumu wedd un samaisa ar semmi un wirzi. Paprecksch weena fahrta semmes, tad weena fahrta kaulu miltu, tad wirze wirsū leeta un tā joprohjam, lihds kamehr kaulu milti beigti un weens mas kalninsch gattaws.

Schis kalninsch 8 deenas stahw ne-aistikt. Tad paprecksch wifs tas kalninsch teel issehts un tod tee rudsi. Weidscht wifs teel ee-ezzehts, wislabbahk ar geier-ezzechahm, kas gan katram prahtigam fainneekam buhtu ja-eeгахda un kas maksā 12 rub. fudr.

Kad pehz 8 deenahm to kalninu attaisiju, tad tee kaulu milti it pilnigi ar semmi wehl nebij fajaukschees. Taisnibas pehz mannim nu to kalninu waijadseja wakā schkippeleht un wairahk to maso kalninu pataisiht un weenumehr wirzi wirsū leet. Un scheem moseem kalnineem tad atkal 8 deenas ne-aistilteem waijadseja stahweht. Tad ta ruhgschana buhtu bijusi pilnigata.

To deemschehl ne-efmu darrijis. Ja to buhtu darrijis, ta' tee kaulu milti pilnigati ar semmi buhtu fajaukschees,

un tad laikam tas graudu un salmu daudsums buhtu bijis wehl leelahks.

Gaujenes draudse, Gaujenes pils muischā, kauli teel pirkti.

Laj gan leels semkohpejs nebudams, tal eedrohschinajohs schē wehl kahdu wahrdinu peelikt par to fuhdoschanu ar kaulu milteem: 1) man rahdahs, ka tas rehkinums ar teem 6 rub. 75 kap., ko no pirmahs plauschanas isrehkina, nau it riktigi; jo tee kaulu milti til irr peeminneti ar to maksu, kas pee pirkšanas bij jamaksa; bet atweddums no Nihgas us Gaujeni nau peeskaitihts; tāpat tas leelajs publinsch pee kaulu-miltu fajaukschanas ar semmi un wirzi arri nau peelikt, neds naudā aprehkinahts; — 2) kad ihsti gribbam aprehkinaht kaulu-miltu labbumu un auglus, un kad tohs bes laidara wirzes semmei newarr likt wirsū, tad laikam nebuhs it riktigi, ka til nefuhdota tihruma auglus fahidsinajam ar tahda tihruma augleem, kas fuhdohts ar kaulu milteem un ar wirzi kōhpā. Turprettim weens prohweš-gabbals buhtu jasuhdo ar wirzi ween, ohtrs prohweš-gabbals buhtu jasuhdo ar kaulu milteem ween, treschajē ar kaulu milteem un wirzi kōhpā, zetturtajē tad wehl pawissam nefuhdohts buhtu ja-atstohj; tad buhtu ja-aprehkina un naudā janofpreesch, zil darba semkohpejam pee katras fuhdoschanas wihses; ka laj riktigi warretu isrehkinaht, zil warram winneht no fuhdoschanas ar kaulu milteem. Bet zaur tahdu prettirunnaschanu nebuht negribbu prettirunnahk pascheem kaulu-milteem, bet til tam naudas-rehkinumam, kas mums no zeen rakstijaja augschā tizzis preekschā zelts. Jo man rahdahs, ka * * * pee tihrumu paleelinaschanas un pawaitroschanas til dauds pehz ta nau jamekle, zil rubulu tur pirmā gaddā winnesim, bet til us to ween jagahda, ka salmi un graudi tur usaug, ar ko wairahk lohpu turreht un lohpu-fuhdus gahdahk, ka laj us preekschu tohs jaunohs laukus ar lohpu fuhdeem warr apgahst. Latw. Aw. redaktors.

Seemneeku johfi.

(Beigums.)

Til trakki ta leeta nebij. Dsirdesim tahlahk. Weens pulks nu palikka turpat klahk un krahwa tohs peenestohs schaggarus augstahk lihds paschobelem, til zeeti kà muhri. Kad eelas puffē bij aiskrauta, tad weens eelahpa sehta un attaisija wahrtus un nu eefahkabs tas pats darbs sehtas puffē un ir tē winni to dabuja pabeigt netrauzeti. Rupertš ne us kahdu wihsi no mahjahm newarreja tilt ahra. Wifs klussi un meerigi bij isdarrishts un neweens zits no zeemeescheem nesinnaja, kas bij notizzis. Kahdi retti, kas bij gahjuschi garram un schohs johkus bij redsejuschi, pafmehjabs klussi appalsch sewis un sohlijabs klussi zeest.

Ruperts zeetä meegä bij gullejis. Zif ilgi, to winsch nescinnaja, jo winsch atmohdabs no ehriuga trohlfchua, kas tä sprehgaja un brifschleja, lä kad kas degtu. Tahdas dohmas arri winnam wispirms eefchahwahs prahtä un to pahrlaeku isbeedeja. Winsch islehza tannis bailes no gultas un peefschreha pee lohga un gribbeja flehgi atwehrt. Bet tas bij til zeets, lä aiffstuttheits. Atkal jaunäs isbailes. Wifs bij tumfch lä pagrabbä libds pat jumtam, un tomehr winsch pa schkirbu taisni pahf sewi mehnefi reds spihdam. Ar leelahm mohfahm winsch flehgi til tahf spehja atgrubst wallä, lä rohku warreja isbahft. „Schaggari wisaplahrt aiffkrauti! — Winni manni mannä pascha mahjä dsihwu gribb fadedsinaht!“ winsch isfauzahs, un tad nehmas pilnä kalla fleegt: „Glabbjat, glabbjat, degg!“

Bet te winsch fadsird, lä leels pulks lauschu us reis ahra fahl smeetees.

Winsch paleel gandrihs stihws us weetas. Nu winnam pasihstamas balsis wehle labbu laimi us rihtejahm fahjahm, jauta, lä schis gan tikschoht pee sawas bruhdes, lä schi pee winna? Un tad atkal smeekli bes galla.

Wifs zeems fahfrehja kohpä. Smeekli un apfmeekli un apmehdichana fazehlabs arween leelaki; wiffu, ar lo ween til winnu warreja apfaintinaht, winsch dabuja dsirdeht.

No dusmahm raudadams winsch aifwehra lohga flehgi atkal pawiffam zeet, eededsinaja swezzi un apgehrbahs. Winsch dohmaja: „Kas sinn, waj warbuht tahs trihs zittas mahjas puffes nebuhs wallä atstahdas un isluhloja pee wiffem lohgeem, bet wiffur tahds pat fahohdihds schaggaru muhris preefschä, pa lo ne us kahdu wihsi newarreja zerreht zauri tift. Zeetumneeks pascha mahjäs! Sawu nedeenu, sawu apfmeeklu un kaunu, nekahda zerriba us zittu sweschu lauschu palihdsibu, talab lä no wiffem eenihdehts. Nau brihnumb, kad zilweks tahdä buhschanä isfamiffahs. Winsch skraidaja pa istabu lä ahrprahhtigs, kamehr laukä wiffi pilnä kalla par winnu smehjahs.“

Tas bij pahrdauds us weenreis. Nofuffis beidsiht no-kritta us gultu, pahahsa galwu appafsch spilweneem, palahdeja tahs dohmas us Babbinas prezefchanu un — no leelahm dusmahm eefahka atkal raudaht.

Babbas wehrminderis patlabban bij aifgahjis gulleht, kad tas trohlfnis iszehlabs; winsch newarreja sayrast, kas tas warroht buht, un no eefahkuma arri dohmaja, lä kahdä weetä ugguns grehls buhschoht iszehlees. Winsch islehza no gultas, apgehrbahs jo ahtri un fauja Babbas; tad pawehleja seewai, laj wiffas wehrtigalahs leetas paglabbajohht schkirstös, kurwjos un maisjos un pats aifschreha us to weetu, fur trohlfnis bij dsirdams.

Klahf peenahjis un to warreno schaggaru muhri gar bruhdgana mahju redsedams, winsch palikka papreefsch no brihnumeem, pehz no kauna un dusmahm tihri stihws un nu to apstahja leels pulks zeemeefchu, un tee wezzakee

gohdigakee wihri winnam metta preefschä to nekreetnu darbu un draudeja, ja winsch negahdaschoht par to, lä ta prezhiba teef isnihzinata, ta' ir winnam tahds pat apfmeekls un kauns buhschoht Jareds, kahds winna draugam.

Nedsedams, lä pret tahdu pulku nelo wairahf newarrehb eefpeht, winsch arri preefsch wiffem apfoblijahs, lä wezzajam Rupertam nebuhschoht nebuht laut Babbinas prezehht. „Sargees,“ tä dauds balsis fauja, „fargees, ja tu sawu wahrdu nepildiifi!“

Sawu wahrdu pahrfahrt winsch ne-usdrihlftejahs, un kad zitti wihri winnu us mahjahm pawaddija, tad tee paschi tuhlihu bij leezineeki, lä winsch us Babbinu fazzija, lä no prezhibahm nekäs netikfchoht. Scho sinnu tee wihri atnessa atpakkal un nu kahdas simis balsis fauja: „Rupert, nahz pee lohga!“ Bet schis nebuht us wahrda negribbeja klaufiht, kamehr beidsiht bij jadraude, ja neklaufifchoht, tad schaggari tikfchoht aifdedsinati. Us tahdu wihsi winnam nu gribboht negribboht bij jaklaufa un pee lohga janahf. Nu arr winnam tikla fazzihds, „ja winsch no Babbinas atfazzifschotees, ta' tee schaggari tikfchoht nonemti no lohgeem, ja ne, ta' —!“ Tas bij geldigs! — un winsch arri apleezinaja, lä Babbinas nebuhschoht prezehht.

„Nu tad pee darba!“ stipra bals eefauzahs, no lä Ruperts pasinna, lä tas effoht pats teefneffis, un nu arri wihri, seewas, sehni un meitas bij pee schaggareem klahf, tohs us mescha mallu aifnest, no kurrenes tee bij nemti, un kamehr mettahs gaisch, kamehr no ta schaggaru muhra wairahf nekäs nebij redsams, lä ween masee, pee kraufchanas fadruppuschee sarrini.

Ko abbi bij foblijufchi, to arri turreja, bet ne no gohdprahhtibas, bet bihdamees no zeemeefchu draufeschanas.

Ruperts to kaunu ilgi newarreja panest. Zau ohträ nedekä winsch pahrdewa sawu mahju un semmi us uhtrupi un aifreisloja us Ameriku. Bet Zehkabs, nabaga atraitnes dehls un Babbinas mihtakajs, us Babbinas galwofchanu nopirka Ruperta mahju un to labbako semmes gabbalu. Neweens no zeemeefcheem negribbeja pahrfobliht, jo kares Zehkalam to wehleja.

Behz likkumeem, pehz 8 nedelabm Babbinaf bij brihw ar zittu prezetees. Kad tas laifs bij pagahjis, tad swehtdeenä mahjitajs pirmoreis winnas usfauza ar to Zehkabu un wiffi basnizlandis to dsirdedami, schoreis prezajahs lihds.

Es lä kreetni, teizami kaudis, kas wiffi par weenu stahw! Muhfu deenäs ar ugguni meklejohht, lehti tahdus tiklumus ne-atrastu. Newarr leegt, lä no dascha gan jadohma, lä winsch deemsfinn lo warroht isdarriht, kad dsird, kahda tam mutte lihds auffsihm, — bet kad winna darbeem pakkaluhko, tad pa welti gaiditi. Laj weenprahhtiba dsihwo augsti! — (Pahrtulkohts is „Die Spinnstube.“)

M. G—g.

Neds, fur seewai winniusch!

Wihrs ar seewu tirgu braukdami, aisswedd kasu preeksch pahrdohschonas. Kamehr seewa aiseet tirgu pahrsflattit, tamehr wihrs kasu pahrdohd par dahlder, un taisfahs jau aisswest noteifta weeta. Te seewa klahd uspraffa wihram, zil dahrgi to kasu pahrdewis?

Wihrs: Seewin par dahlder.

Seewa: Lohps! ka tu bes mannis til lehti to kasu drihtsi pahrdohd. Meesneeka fungs, ja dohseet 3 ohrtas, ta dabuseet to lohpiu, lehtaki ne.

Pirzejs: Seewin, es no Tuhfu wihra to kasu par dahlder, efmu falihjis, negribbu pret wihra prahtu zittu tirgu taisiht.

Seewa: „Wihram nau nekahda daffa ar mannu mantu.“ Pirzejs ilgaki johkus negribbedams taisiht, nomakfa seewai 3 ohrtas, leel wihrom kasu aisswest, un negribbedams krahpt, eedohd wihram zetturto obrti tirgus naudas. Seewa mahjas pahrbraukusi ittin preeziga leelohs: „Ro dohma? mans Jehlabs kasu ka eht gribbeja pahrdohd par dahlder, bet es saturejohs, dabuju 3 ohrtas.“

Kaiminene atfazzija: „Bet mahsin mihla, dahlderim irr 4 ohrtis, tad tu wesselu obrti effi paspeblejus!“

Seewa: „Wai! — wai! — Bet kas taisch! — tomehr man wirsrohka!“

r...

Na tee laiki pahreet.

Kungs: Sanemmet mannu karstako laimes wehleschanu, un schohs pulku-pohdinus us Tuhfu schuhpflawehstkeem.

Wezziga freileene: Al weena rohse ruddent! Tuhf funks mann' atgohdinajeet tai nepastahwibai! Ja, ja, ka tee laiki steidsahs! — schodeen man 24 gaddi irr pilni, un pariht jau buhs 31mais gads no ta laika kamehr mihlais tehws man irr mirris.

Th. Poresch.

T u.

Tu manna firds, Tu manna dwehselite,
 Tu manna debbes, Tu mann' pasaulite,
 Tu mannas fahpes, Tu mans preeks,
 Tu manna dschwib', Tu mans spehks,
 Tu mannas dwehfl'es kaps, Tu dohd man duffu,
 Tu meera schuhpuls, Tu mann' schuhpo kluffu,
 Tu manna laime, Tu man firdi lehfa,
 Tu engels mans, Tu dsinnis debbes ehla;
 Tu mihli manni, Tu mann' eelthgsmo,
 Tu aztina, Tu manni apskaidro,
 Tu muttite, Tu faldi skuhpstini,
 Tu labbajs gars, Tu mans nu muhschigi!

Fr. Mekon.

Wisjaunafahs sinnas.

No **Parises** telegrafas sinno, ka Dllivier lungam esfoht isdeweess Kaisara Napoleona pawehleschanu ispidiht un jaunus ministerus ismekleht.

No **Rohmas**. Pahwests un tee Jesuitti zaur scho Konziliju gribboht issluddinaht stary zittahm mahzibahm, eeksch kam us preekschu wisseem katoleem sipri un neschau-bigi buhs tizzeht, ir tahdu: Pahwests, ka Deewa weet-neeks wirs semmes, eeksch tizzibas leetahm nebuht newarr pahrsflattitees — ka gan zitti zilweki — tamdeht wifs, ko til ween par tizzibas leetahm sluddina jeb runna; jau skaidra Deewa pateesiba. Tahdai nekristigai mahzibai pahri par 200 no teem bislapeem, kas taggad Rohma kapulzeti, effoht it sipri prettineeki, un schee effoht Wahssemmes, Franzijas un Amerikas bislapi. Nedsesim us preekschu, waj pahwestam isdohsees tahdu mahzibu zaur konziliju issluddinaht!

No **Benedig** raksta telegrafas, ka tanni 28. (16.) Dezemberi Santa Mauro pilsehts zaur semmestrihjeschanu pawissam effoht nopohstihst.

No **Lehrpates**. 1869. gadda studenti bijuschi pawissam 645, stary scheem teesaskungu ammatu studeerjuschi 230, mahzitaja ammatu 67, daktera 152, apteekera 35, skohlasfunga ammatu 86. — Schee wiffi tappa mahziti no 51 professeoreem un augsteem skohlasfungem.

Rihga tanni 19. Dezemberi diwi Eulandes dampfluggi ar prezzi wehl abraukusch. Pa wiffu gaddu bij abraukusch 2312 kuggi un isgahjuschi 2318. Wehl dampfluggi us pilsehtu no ohsta warroht eenahht.

No **Zelgawas** gimnasijas tanni 19. Dezemberi 6 jaunekki, kas scho skohlu bij zaurgahjuschi, us Lehrpatu tappa atlaisti, stary scheem arri weens Latweelis.

Tanni 18. Dezemberi ta kommissija, ko te schelsfirdigi lungi bij eezehluschi preeksch teem nelaimigeem apmahniteem gahdaht, kas zaur sawu aplamu skreeschanu us kreeswusemme te nelaimé un badda bij krittuschi — sawu beidsamu sehdeschanu irr noturrejus; un fur nu winnas teescham gruhts darbs pabeigts, gubernements un ir zittas awises pilnigas sinnas par sawu puhlinu islaidih.

R. S—z.

Naudas tirgus,

	Rihga tanni 20. Dezemberi 1869.	uspraff.	sohl.
5% walfs-aissenechanas biffetes ar winnest. I. asleen.		156½	155½
5% walfs-aissenechanas biffetes " " " II. asleen.		153	150
5% walfsbantab-biffetes " " " "		89	87½
5% Wids. psandbrieses, usfakkamas		100	99¾
5% " " " " " " " " " " " "		93	92½
4½% " " " " " " " " " " " "		99¾	99½
5% " " " " " " " " " " " "		94	93
Rihgas-Dinab. dselzetta akzijas us 125 rub.		124	123
5% Rihg.-Dinab. " obligazijas us 125 rub.		—	—
5% Rihg.-Zelgaw. " " " " " " " " " " " "		106	104

